

Asia: OM 7/481/2017

Lausuntopyyntö unionipetosdirektiivin täytäntöönpanoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Verohallinto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Työryhmä ehdottaa, että rikoslain 29 luvun 10 § muutettaisiin siten, että sellaisesta veropetoksesta ja törkeästä veropetoksesta, joka kohdistuu arvonlisäverotukseen, voitaisiin tuomita yhteisösakkoa oikeushenkilölle. Lievemmän lain periaatteen mukaan säännöstä sovellettaisiin tekoihin, joiden tekoaika on lain voimaantulon jälkeen. Muutos ei vaikuttaisi Verohallinnon rikosilmoitusten sisältöön, koska rikosilmoituksissa ei kohdisteta rangaistusvaatimusta tiettyihin henkilöihin tai oikeushenkilöihin. Oikeushenkilön rangaistusvastuu toteutuu syyttäjän toimenpiteillä.

Verohallinto yhtyy työryhmän käsitykseen muutoksen vaikutuksesta: perinteisen rangaistusvastuun, rikosperusteisen vahingonkorvausvastuun ja hallinnollisten vero- ja veronkorotusten muodostama seuraamuskokonaisuus on nykyisinkin kohtuullisen riittävä. Näiden lisäksi verolainsäädännössä on uusia säännöksiä rikosperusteisesta veron oikaisusta. Verotusmenettelylain 56 a §:n (772/2016) ja oma aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 47 §:n nojalla, joita sovelletaan verovuodesta 2017 alkaen, voidaan oikeushenkilölle rikostapauksissa määrätä vero, vaikka verotusoikeus olisi vanhentunut. Veron oikaisun edellytyksenä on syytteen nostaminen, ja oikaisu on tehtävä vuoden kuluessa syytteen nostamisesta. Samoin kuin yhteisösakko verotuspäätös edellyttäisi käytännössä sitä, että saatavaa voidaan saada perittyä oikeushenkilöltä.

Direktiivin 2 artiklan d) alakohdan iii) alakohdan mukaan unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavina petoksina pidetään kaikkia rajat ylittävissä petollisissa menettelyissä tehtyjä tekoja tai laiminlyöntejä, jotka koskevat paikkaansa pitävien arvonlisäveroon liittyvien ilmoitusten esittämistä maksamatta jättämisen vilpilliseksi peittämiseksi tai arvonlisäveron palautuksiin johtavien oikeuksien laittomaksi luomiseksi. Työryhmä on muistiossaan käsitellyt tätä monimutkaisin sanamuodoin

säädettyä artiklan alakohtaa melko suppeasti. Direktiivin tavoitteet, eli minkälaisiin rikollisiin järjestelyihin on haluttu puuttua, eivät aukea direktiivistä itsestään eivätkä sen johdannosta. Verohallinnon käsityksen mukaan on vaikea kuvitella tilannetta, jossa Suomessa verovelvollinen toimija pystyisi vilpillisesti peittelemään maksamatta jättämistä Suomen Verohallinnolta. Sitä vastoin rajat ylittävissä tapauksissa voisi olla mahdollista erehdyttää esimerkiksi toisen valtion veroviranomaista

sinänsä paikkaansa pitävillä arvonlisäveroon liittyviä ilmoituksia maksamatta jättämisen peittelemiseksi tai oikeuksien laittomaksi luomiseksi.

Mietinnön sivulla 39 esitetään seuraavaa: "Käytännössä riskiä siitä, että paikkansa pitävien arvonlisäveroon liittyvien ilmoitusten esittämisellä saataisiin aikaan mainittu tunnusmerkistössä edellytetty vaikutus, voidaan Suomessa pitää varsin pienenä." ALV-petostorjunnan osalta on kuitenkin syytä huomata, että toimintatapa "ilmoittaa, mutta

ei maksa" on hyvinkin yleinen ilmiö. Näin ollen asiaan tulee suhtautua asianmukaisella vakavuudella, varsinkin kun huomioi direktiivin tietynasteisen tulkinnanvaraisuuden muun muassa siltä osin, kattavatko rikoslain säännökset kaikki ao. direktiivinkohdassa tarkoitettut tilanteet.

Työryhmän päätelmä on, että direktiivissä tarkoitettut tilanteet voivat olla rangaistavia veropetoksina (petollinen menettely rikoslain 29 luvun 1 §:n tunnusmerkistössä) tai petosrikoksina (rikoslaki 36 luku 1 §). Direktiivillä ei tavoitella sitä, että maksamatta jättäminen tulisi kriminalisoida vaan kriminalisoinnin tulisi koskea maksamatta jättämisen

vilpillistä peittelyä tai palautuksiin johtavien oikeuksien laitonta luomista. Tässä mielessä rikoslain 29 luvun 1 §:ssä säädetty veropetoksen tunnusmerkistö voi täytyä, vaikka maksamatta jättäminen ei kuulu veropetoksen tunnusmerkistöön.

Verohallinnon näkemyksen mukaan työryhmän päättelyn lopputuloksesta jää epävarmuus siitä, onko artiklan alakohta tulkittu oikein vai jääkö jokin vakava ja oleellinen osa kansainvälisen talousrikollisuuden tekotavoista rangaistusvastuun ulkopuolelle. On kuitenkin hyvä, että alakohtaa on yritetty avata eikä ehdotettu yksinkertaisinta ratkaisua eli alakohdan implementoimista sellaisenaan. Rikoslakiin ei pidä ehdottaa tunnusmerkistöä, jota lainsäätäjä ei itsekään ymmärrä. Lisäksi on vaikeaa muotoilla tunnusmerkistö, joka kohdistuu selvästi ja yksinomaan samaan tavoitteeseen kuin direktiivi eli rajat ylittäviin vakaviin arvonlisäveropetoksiin.

Aaltonen Kari
Verohallinto